

Department for
Digital, Culture
Media & Sport

Ymateb y Llywodraeth i'r adolygiad annibynnol o S4C: 'Creu S4C ar gyfer y dyfodol'

29 Mawrth 2018

Ymateb y Llywodraeth i'r adolygiad annibynnol o S4C: 'Creu S4C ar gyfer y dyfodol'

Cyflwynwyd i'r Senedd
gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Digidol, Diwylliant,
y Cyfryngau a Chwaraeon
ar Orchymyn Ei Mawrhydi

Mawrth 2018

©Hawlfraint y Goron **2018**

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu dan delerau fersiwn 3.0 Trwydded Agored y Llywodraeth oni nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i [visit nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3](http://visit.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3)

Os ydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti, bydd arnoch angen caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn www.gov.uk/government/publications

Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn atom yn enquiries@culture.gov.uk

ISBN 978-1-5286-0278-5

CCS0318286878 03/18

Argraffwyd ar bapur sy'n cynnwys o leiaf 75% o ffeibr a ailgylchwyd

Argraffwyd yn y DU gan APS Group ar ran Rheolwr Llyfrfa Ei Mawrhydi.

Rhagair yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon

S4C yw'r unig ddarledwr Cymraeg yn y byd. Wrth gyflawni'r rôl hon, a'i chyflawni'n dda, mae gan S4C werth diwylliannol a chymdeithasol unigryw, yn ogystal â chael effaith economaidd hanfodol. Mae'r llywodraeth hon wedi ymrwmo i ddyfodol darlledu Cymraeg ac rydym yn falch o gefnogi'r gwasanaeth gwerthfawr mae S4C yn ei ddarparu i gynulleidfaoedd Cymraeg eu hiaith yng Nghymru, yn y DU a thramor. Mae S4C yn rhan greiddiol o'n ecosystem hon ac rwyf i eisiau gweld y darledwr yn ffynnu ac yn croesawu cyfleoedd y tirlun cyfryngol newydd.

Mae hwn yn gyfnod heriol ond eto cyffrous i ddarlledu. Fel ein darlledwyr gwasanaethau cyhoeddus eraill, rhaid i S4C addasu i newid cyflym mewn technoleg a'r farchnad. Rhaid i'r darledwr gael rôl sydd wedi'i diffinio'n glir yn wyneb cystadleuaeth gref, gan ddarparu ar gyfer cynulleidfaoedd gyda chynnwys gwreiddiol a dosbarthu dychmygus. Ac, yn allweddol, rhaid i S4C wneud yn siŵr ei fod yn darparu gwerth am arian i'r cyhoedd sy'n ei ariannu.

Penododd fy rhagflaenydd Euryng Ogwen Williams fel cadeirydd adolygiad annibynnol o S4C. Roedd gwybodaeth fanwl Euryng am y sector darlledu, a'i ddealltwriaeth ohono, ynghyd â'i wybodaeth am yr iaith Gymraeg, ei diwylliant a'r gymdeithas, yn ei wneud yn ymgeisydd delfrydol i arwain yr adolygiad pwysig hwn, ac rwyf i'n eithriadol ddiolchgar iddo am ei waith caled a'i ymrwymiad yn llunio adolygiad cynhwysfawr.

Mae'r adolygiad hwn yn cyflawni ymrwymiad maniffesto y llywodraeth hon. Mae'n archwiliad trwyadl a threiddgar o dri mater allweddol, fel sydd wedi'i ddatgan yng nghylch gwaith yr adolygiad: cylch gwaith gwasanaeth cyhoeddus S4C a'i allu i gyflawni cynnwys o ansawdd uchel; dulliau ariannu S4C; a'i strwythur llywodraethiant.

Mae'r adolygiad yn herio S4C i fod yn well ac rwyf yn gweld argymhellion yr adolygiad fel rhan ganolog o gyflawni'r amcan hwn. Mae S4C yn darparu cynnwys a gwasanaethau hynod werthfawr, o ansawdd uchel - o raglenni plant a rhaglenni dogfen i fod yn ffynhonnell ddibynadwy o newyddion yng Nghymru. Fodd bynnag, rwyf yn cytuno â chasgliad cyffredinol y Cadeirydd bod rhaid i S4C wneud mwy i addasu i'r tirlun cyfryngol sy'n newid a pharhau'n berthnasol fel darledwr gwasanaethau cyhoeddus modern ac annibynnol yn y DU.

Mae S4C yn cael llawer iawn o arian cyhoeddus - mwy nag £81 miliwn yn 2016/17 - ac rwyf yn cytuno â'r adolygiad y dylai fod yn gwneud mwy oddi mewn i'w fframwaith gyllido sefydlog gyfredol i gyflawni er budd cynulleidfaoedd Cymraeg eu hiaith. Ni ddylai ofni cymryd risgiau os yw darlledwyr masnachol yn anfodlon neu'n methu gwneud hynny. Bydd hyn yn galw am arweinyddiaeth a gweledigaeth strategol glir, gan weithio'n fwy effeithlon i fanteisio ar gyfleoedd arloesi digidol, a bod yn well partner wrth gefnogi'r sector, yn hytrach na chystadlu yn ei erbyn. Yn benodol, rwyf yn nodi casgliad y Cadeirydd bod S4C wedi buddsoddi llawer o'i egni ers 2010 mewn gwarchod ei safle fel sefydliad, ar draul cydweithredu. Rhaid i'r ffordd hon o feddwl newid.

Mae'r Cadeirydd yn gwbl gywir wrth ddweud y bydd yr ychydig flynyddoedd nesaf yn brawf allweddol ar S4C ac rwyf yn cydnabod bod newidiadau sylfaenol ac estynedig yn agwedd a dull strategol S4C o weithredu'n ofynnol er mwyn cyflawni'r diwygiadau hyn. Hefyd rwyf o'r un farn â'r Cadeirydd bod rhaid i S4C, yn ogystal â gweithio'n galetach i sicrhau'r referniw masnachol gorau posib, gael sefydlogrwydd a sicrwydd ariannol i ffynnu yn ystod cyfnod a fydd yn cynnwys newid cyflym.

O gofio am hyn, mae'r llywodraeth yn ymrwymo i gynnal arian Trysorlys S4C ar y lefel bresennol o £6.762 miliwn ar gyfer 2018/19 a 2019/20. Bydd hyn yn rhoi i S4C y sicrwydd ariannol mae ei angen ar gyfer y 2 flynedd nesaf, i gyflawni'r diwygiadau angenrheidiol hyn. Rwyf yn disgwyl i S4C weithredu ar unwaith i ailflaenoriaethu'r adnoddau presennol a neilltuo cyllid newydd i fwrw ymlaen â'r diwygiadau a argymhellir yn yr adolygiad hwn, yn enwedig o ran gwella ei ganghennau digidol a masnachol. Ochr yn ochr â hyn, rwyf o'r un farn â'r Cadeirydd bod cyfleoedd efallai i S4C sbarduno arbedion effeithlonrwydd yn ei fusnes ac rwyf yn disgwyl i S4C ddangos gwerth am arian. O gadw hyn mewn cof, rwyf yn cefnogi'n llawn argymhellion y Cadeirydd y dylid cryfhau trefniadau llywodraethiant ac atebolrwydd cyfredol S4C.

Mae hwn yn gyfle cyffrous i S4C groesawu arloesi a chydweithredu. Edrychaf ymlaen at weld S4C yn ffynnu fel conglaen y sector darlledu a'r diwydiannau creadigol yng Nghymru.

Y Gwir Anrhydeddus Matt Hancock AS

Yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon

Ymateb y Llywodraeth i'r adolygiad annibynnol o S4C

Crynodeb

Mae'r adolygiad annibynnol yn cyflwyno pecyn cadarn a synhwyrol o ddiwygiadau sydd â photensial i gyflawni newid real i wneud S4C yn well sefydliad sy'n gwasanaethu cynulleidfaoedd Cymraeg eu hiaith yn fwy effeithiol.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr holl argymhellion llywodraethu a wnaed gan adolygiad annibynnol S4C. Ochr yn ochr â hyn, rydym hefyd yn disgwyl i S4C weithredu'r argymhellion a'r awgrymiadau perthnasol yn yr adolygiad hwn. Mae'r llywodraeth yn disgwyl i S4C ymateb yn gyflym ac mae wedi gofyn i S4C ddarparu cynllun gweithredu manwl erbyn mis Gorffennaf 2018 ar sut bydd yn cyflawni'r diwygiadau angenrheidiol.

O ystyried natur amrywiol y diwygiadau hyn a argymhellir, efallai y bydd S4C yn dymuno ystyried penodi ymgynghorydd arbenigol allanol neu sefydlu panel cynghori allanol tymor byr i'w cynorthwyo drwy'r cyfnod pontio hwn. Bydd hyn yn hynod werthfawr i gefnogi'r sefydliad mewn meysydd lle nad yw'r sgiliau gofynnol ar gael eisoes o bosib - er enghraifft, i sbarduno llwyddiant masnachol ac arloesi digidol. Fodd bynnag, dylai unrhyw benodiadau o'r natur hyn roi ystyriaeth ofalus i werth am arian.

Er y bydd rhai o'r argymhellion hyn yn debygol o ofyn am newid deddfwriaethol pan fydd amser seneddol yn caniatáu hynny, mae'r llywodraeth yn disgwyl i S4C weithio'n hyblyg yn y cyfamser i gyflawni'r diwygiadau hyn gymaint â phosib oddi mewn i gyfyngiadau'r fframwaith statudol presennol.

Argymhelliad 1

Dylai'r llywodraeth ddiweddarau cylch gwaith gwasanaeth cyhoeddus S4C i gynnwys gwasanaethau digidol ac ar-lein a chael gwared ar y cyfyngiadau darlledu daearyddol presennol. Bydd hyn yn caniatáu S4C i ehangu ei orwelion a chynnig cynnwys ar ystod eang o lwyfannau newydd yn y DU a thu hwnt.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn. Sefydlwyd S4C yn 1982 pan oedd y sector darlledu'n edrych yn wahanol iawn. Mae ei gylch gwaith presennol ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus yn adlewyrchu oes a fu ac rydym yn cytuno y dylid ei ddiweddarau i gynnwys gwasanaethau digidol ac ar-lein a chael gwared ar y cyfyngiadau daearyddol cyfredol. Rydym yn cytuno ag asesiad y Cadeirydd y dylai S4C fod yn gwneud mwy i arloesi ac ehangu ei gyrhaeddiad a'i apêl, i gyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol fel darlledwr gwasanaethau cyhoeddus modern.

Bydd diweddarau'r cylch gwaith yn galluogi S4C i sicrhau bod ei gynnwys ar gael ar amrywiaeth ehangach o lwyfannau - yng Nghymru, ledled y DU a thramor. Fodd bynnag, ni ddylai S4C ddefnyddio cylch gwaith sydd wedi dyddio fel esgus i beidio â pharhau â'i ffocws ar ddarparu gwell gwasanaethau digidol ac ar-lein nawr. Mae'r llywodraeth yn glir nad yw'r cylch gwaith

gwasanaethau cyhoeddus cyfredol wedi atal S4C rhag symud i ofod ar-lein a digidol eisoes - mae ganddo bresenoldeb ar-lein a digidol cynyddol eisoes, yn enwedig ar gyfryngau cymdeithasol a Clic (gwasanaeth ar-alw S4C) ac mae ei gynnwys ar gael y tu allan i Gymru eisoes. Rydym hefyd yn cytuno ag asesiad y Cadeirydd nad yw diweddarau'r cylch gwaith yn gofyn am gynnydd yng nghyllid S4C, ond yn hytrach newid yn agwedd a dull strategol S4C o weithredu.

Mae cyflawni'r argymhelliad hwn yn debygol o fod angen newid deddfwriaethol a bydd y llywodraeth yn bwrw ymlaen â hyn pan fydd amser seneddol yn caniatáu. Fodd bynnag, rydym yn glir y dylai S4C ddechrau gweithio yn awr i roi blaenoriaeth i arloesi digidol fel ffocws strategol.

Argymhelliad 2

Dylai S4C sefydlu hyb digidol mewnol i ddatblygu a gwella ei ddylanwad digidol, yn ogystal â chreu sylfaen i glwstwr digidol yn y Gymraeg.

Mae'r llywodraeth yn croesawu'r argymhelliad hwn. Rydym yn cytuno ag asesiad y Cadeirydd ac yn nodi ei ganfyddiadau bod strategaeth ddisbarthu a marchnata digidol gyfredol S4C yn anghyson a digyfeiriad. Nid yw S4C yn gwneud digon ar hyn o bryd i addasu i farchnad ddigidol. Rydym yn cytuno y dylai'r digidol gael ei ymgorffori'n llawn ar draws y busnes ac y dylai S4C fod yn gwneud mwy fel catalydd dros gynhyrchu digidol yng Nghymru, i ychwanegu gwerth at y sector. Fel y noda'r Cadeirydd, bydd datblygu capasiti i gynhyrchu cynnwys yn fewnol yn helpu S4C i sbarduno effeithlonrwydd, gwella ei ôl troed digidol a helpu i ysgogi clwstwr ar gyfer cynhyrchwyr a datblygwyr cyfrwng Cymraeg ym mhob cwr o Gymru.

Hefyd mae'r llywodraeth yn cytuno y dylid datblygu hyb digidol gan roi ystyriaeth ofalus i'r effaith ar sector cynhyrchu annibynnol hyfyw Cymru, sydd eisoes yn cynhyrchu llawer o gynnwys llwyddiannus o ansawdd uchel. Rydym yn edrych ymlaen at gael diweddariad gan S4C ar sut bydd yn cyflawni'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 3

Dylai S4C sefydlu partneriaeth iaith gyda Llywodraeth Cymru ac eraill i helpu cyflawni ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Mae'r llywodraeth yn croesawu'r argymhelliad hwn. Rydym yn cytuno bod S4C yn chwarae rhan hanfodol mewn adlewyrchu diwylliant a chymdeithas Cymru a hybu'r iaith Gymraeg. Rydym yn cydnabod bod hwn yn fater i S4C ond mae'n bwysig bod unrhyw bartneriaeth gyda Llywodraeth Cymru'n canolbwyntio ar feysydd ble ceir cyswllt datganoli clir, fel addysg. Mae'r llywodraeth yn nodi awgrym y Cadeirydd y dylai S4C sefydlu'r bartneriaeth iaith hon erbyn diwedd 2018, ac rydym yn edrych ymlaen at dderbyn diweddariad gan S4C ar y cynnydd yn fuan.

O ran partneriaethau ehangach, mae'r llywodraeth yn cefnogi canfyddiadau'r Cadeirydd y dylai S4C fuddsoddi mwy mewn partneriaethau drwy gryfhau ei gysylltiadau presennol a chreu rhai newydd. Rydym yn cytuno bod rhaid i S4C addasu ei agwedd ddiwylliannol i gydnabod nad yw

partneriaeth o reidrwydd yn fygythiad i annibyniaeth. Dylai S4C edrych allan mwy a gwneud yn fawr o'r cyfleoedd mae cydweithredu'n gallu eu cynnig. Mae gan S4C gyfoeth o wybodaeth ac arbenigedd y dylai eu defnyddio i gefnogi eraill yn y sector. Yn gryno, rhaid i S4C fod yn well partner a cheisio cefnogi'r sector, yn hytrach na chystadlu yn ei erbyn.

Yn benodol, roedd y llywodraeth yn bryderus am ganfyddiadau'r Cadeirydd bod diffyg tryloywder ym mhrosesau comisiynu cynhyrchu S4C a'u bod yn ymddangos fel pe baent yn ffafrio cwmnïau cynhyrchu annibynnol mawr. Dylai S4C fod yn gwneud mwy i gefnogi'r sector cyfan os yw hynny'n bosib ac rydym yn disgwyl i S4C ystyried y canfyddiadau hyn a gwneud newidiadau yn ôl yr angen. Ochr yn ochr â hyn, rydym hefyd yn croesawu awgrym y Cadeirydd y dylai S4C a TAC (fel corff cynrychioliadol y sector cynhyrchu teledu yng Nghymru) gymryd camau rhagweithiol cadarn i adennill ffydd y cynhyrchwyr llai sy'n teimlo eu bod wedi cael eu gwthio i'r cyrion yn sgil dibyniaeth S4C ar y chwaraewyr mwy, ac ailsefydlu rôl TAC fel brocer effeithiol rhwng S4C a chymuned gynhyrchu Cymru. Hefyd rydym yn cytuno y dylai S4C edrych ar y ffyrdd y gall gefnogi diwydiannau creadigol Cymru yn ehangach.

Mae gan S4C bartneriaeth greadigol a strategol gref gyda'r BBC sy'n parhau i sicrhau rhaglenni o ansawdd uchel yn y Gymraeg. Dyma berthynas lesol i'r ddau ddarledwr, sy'n gallu cydweithio i sbarduno effeithlonrwydd a chydweithredu i sicrhau'r effaith orau posib. Mae'r llywodraeth yn diogelu'r berthynas hon drwy Siarter y BBC, sy'n datgan ymrwymiad clir i'r iaith Gymraeg ac yn datgan bod rhaid i'r BBC ac S4C fod ag 'amcan ar y cyd o gydweithio i barchu a diogelu annibyniaeth y ddau'.¹

Fodd bynnag, rydym hefyd yn nodi canfyddiadau'r Cadeirydd o ran pryderon am ddiffyg lluosogrwydd yn y cynnwys newyddion yn y Gymraeg, oherwydd mae'r cyfan yn cael ei gynhyrchu gan y BBC (a'i ddarledu ar BBC Cymru, BBC Radio Cymru neu S4C), a'r canfyddiadau am farn y gynulleidfa nad yw newyddion S4C yn ddigon gwahanol. Mae'r llywodraeth yn parchu annibyniaeth olygyddol y ddau ddarledwr ac yn gobeithio y bydd y BBC ac S4C yn rhoi ystyriaeth ofalus i'r materion a godwyd yn yr adolygiad.

Er bod ei bartneriaeth â'r BBC yn hanfodol, rhaid i S4C fynd ati i gydweithredu â sefydliadau eraill sydd â'r un diddordebau. Er enghraifft, y tu allan i Gymru rydym yn credu bod cwmpas sylweddol i S4C wella ei berthnasoedd â darledwyr ieithoedd lleiafrifol eraill (fel MG Alba, y darledwr yn yr iaith Gaeleg), i rannu gwybodaeth ac arferion gorau ac edrych ar gyfleoedd ar gyfer gweithio ar y cyd.

Mae'r llywodraeth yn edrych ymlaen at ddiweddariad gan S4C ynghylch sut y bydd yn mynd ati i wella ei bartneriaeth a chydweithredu gyda diwydiannau creadigol Cymru a thu hwnt.

¹ Cytundeb Fframwaith y BBC (2017)

Argymhelliad 4

Dylai S4C gael ei ariannu'n gyfan gwbl gan ffi'r drwydded o 2022/23 ymlaen, gyda'r holl benderfyniadau ariannu yn y dyfodol yn cael eu gwneud fel rhan o'r trafodaethau am setliad ariannu ffi drwydded y BBC.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn. Rydym yn cytuno â chasgliad y Cadeirydd bod y trafodaethau ar y lefelau digonol o gyllid ar gyfer S4C yn ymyrraeth ddiangen sy'n tynnu sylw oddi wrth y gwir heriau mae S4C yn eu hwynebu, a'r angen am sicrhau bod sylfaen sefydlog a thryloyw i gyllid S4C.

Mae S4C yn cael ei ariannu'n bennaf gan ffi'r drwydded, sy'n darparu sefydlogrwydd arwyddocaol o ran cyllid. Yn 2016/17, daeth 92% o arian cyhoeddus S4C o ffi'r drwydded (£74.5 miliwn) ac 8% o'r cymorth grant ychwanegol gan yr Adran dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (£6.762 miliwn). Mae lefel cyllid ffi'r drwydded ar gyfer S4C wedi'i warantu tan 2021/22.

Mae'r llywodraeth yn cytuno y byddai darparu arian cyhoeddus S4C drwy ffi'r drwydded yn llwyr o 2022/23 ymlaen (a chael gwared ar gymorth grant ychwanegol yr Adran dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon) yn rhoi mwy fyth o sefydlogrwydd a sicrwydd ariannol i S4C, gan roi iddo fwy o ryddid i wneud dewisiadau creadigol a masnachol i allu ffynnu mewn marchnad ddarledu sy'n gynyddol gystadleuol. Byddai'r diwygiad hwn yn darparu ffrwd gyllido unigol sefydlog a thryloyw a fyddai'n rhoi'r un sicrwydd ariannu i S4C â'r BBC.

Mae'r Cadeirydd yn glir nad yw'n cytuno â dadl S4C a rhai o'i gefnogwyr bod bodolaeth cyllid y llywodraeth (yn ychwanegol at gyllid ffi'r drwydded) mewn rhyw ffordd yn gwarchod annibyniaeth S4C ymhellach. Mae'r llywodraeth yn cefnogi'r asesiad hwn ac mae'n glir na fydd y diwygiad hwn yn tansilio annibyniaeth S4C mewn unrhyw ffordd. Mae Cytundeb Fframwaith y BBC yn gosod disgwyliadau pendant i'r BBC ac S4C gydweithio i barchu a diogelu annibyniaeth ei gilydd. Ochr yn ochr â hyn, mae'r cytundeb partneriaeth BBC-S4C a gyhoeddwyd yn ddiweddar yn datgan y bartneriaeth strategol, greadigol a gweithredol rhwng y ddau ddarledwr i sicrhau gwerth cyhoeddus i gynulleidfaoedd sy'n siarad Cymraeg am y degawd nesaf. Rydym yn credu bod y trefniadau presennol hyn yn ddigonol i sicrhau annibyniaeth y ddau ddarledwr.

Mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer yr Adran dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ddyletswydd statudol i sicrhau cyllid digonol ar gyfer S4C. Rydym yn cytuno ag asesiad y Cadeirydd nad yw'r diwygiad hwn yn tansilio'r ddyletswydd hon oherwydd mae'r llywodraeth yn dal i gadw mecanwaith i weithredu ei phenderfyniad am gyllid digonol drwy gyfrwng ein trafodaethau setliad ariannu gyda'r BBC.

Cyfnod cyfredol setliad ffi'r drwydded yw 2017/18 i 2021/22 ac mae'r llywodraeth wedi cytuno ar lefel ffi'r drwydded ar gyfer y cyfnod hwn gyda'r BBC. Ni fydd y llywodraeth yn ailagor setliad ariannu cyfredol ffi'r drwydded ac ni fydd cyllid ffi'r drwydded y BBC nac S4C yn newid ar gyfer y cyfnod hwn. Bydd y llywodraeth yn adolygu cyllid ffi'r drwydded S4C ar gyfer cyfnod setliad nesaf ffi'r drwydded sy'n dechrau yn 2022/23 (ac yn dod i ben yn 2027/28). Bydd hyn yn

digwydd fel rhan o drafodaethau setliad ariannol ehangach ffi drwydded y llywodraeth gyda'r BBC, a fydd yn dechrau yn 2021 mae'n debyg. Mae'r llywodraeth wedi ymgynghori â'r BBC ac S4C ar y broses hon.

Mae'r llywodraeth yn parhau'n glir bod rhaid i S4C, fel darlledwr sy'n derbyn swm sylweddol o arian cyhoeddus, gyflawni effeithlonrwydd a dangos gwerth am arian gwell. Awdurdod S4C sy'n atebol yn y pen draw am sut mae'r sefydliad yn gwario arian cyhoeddus ac rydym yn disgwyl i'r Awdurdod allu dangos cynnydd yn y meysydd hyn.

Argymhelliad 5

Dylai'r llywodraeth ystyried diwygio'r gofynion cymeradwyo presennol i roi mwy o ryddid i S4C i fuddsoddi a chynhyrchu refeniw masnachol.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn. Rydym yn nodi canfyddiadau'r Cadeirydd nad yw S4C yn gwneud defnydd llawn o gyfleoedd masnachol nac yn defnyddio refeniw masnachol i fuddsoddi yn y busnes craidd.

Mae'r llywodraeth yn cydnabod pryderon y Cadeirydd nad yw S4C yn gwneud digon ar hyn o bryd i ategu'r arian cyhoeddus sylweddol mae'n ei gael gydag incwm a gynhyrchir drwy fentrau masnachol. Er bod proses ffurfiol yn ei lle i'r llywodraeth gymeradwyo rhai gweithgareddau masnachol penodol, fel sy'n angenrheidiol ar gyfer cyrff y sector cyhoeddus, nid yw hon yn broses anarferol o feichus. Mae S4C wedi llwyddo i sicrhau cymeradwyaeth y llywodraeth i weithgareddau masnachol yn y gorffennol, ond mae wedi dewis peidio â dilyn y llwybr hwn yn rheolaidd yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Fodd bynnag, byddwn yn ystyried sut gellid diwygio'r gofynion cymeradwyo cyfredol i roi mwy o ryddid i S4C i fuddsoddi a chreu refeniw masnachol. Byddwn yn gweithio gydag S4C i ystyried a yw'n ymarferol dyfeisio mecanwaith cymeradwyo adolygedig sy'n ymarferol ac yn gymesur, gan hefyd gadw lefel briodol o oruchwyliaeth ac atebolrwydd y llywodraeth. Mae'n debygol y bydd hyn yn gofyn am newid deddfwriaethol i'w roi ar waith pan fydd amser seneddol yn caniatáu.

Yn ehangach, rydym yn cytuno â chasgliad y Cadeirydd y dylai S4C fod yn gwneud mwy i ddefnyddio ei faint a'i adnoddau i edrych ar gyfleoedd masnachol ac i greu cymaint â phosib o refeniw masnachol. Byddai hyn yn cryfhau sefydlogrwydd ariannol S4C ac yn dod ag ef yn unol â darlledwyr gwasanaethau cyhoeddus eraill, fel y BBC.

Mae'r llywodraeth yn croesawu awgrym y Cadeirydd y dylai S4C edrych ar ffyrdd o ddenu mentrau masnachol i galon ei wasanaethau cyhoeddus, gyda'r strategaeth fasnachol yn cael ei sbarduno'n ganolog gan Awdurdod S4C. Rydym yn disgwyl i Awdurdod S4C gymryd yr awenau a sicrhau bod S4C Masnachol yn gweithio'n fwy effeithlon a chaletach ac yn defnyddio ei gronfa fasnachol bresennol yn effeithiol, gan sicrhau'r manteision gorau posib. Hefyd mae'r llywodraeth yn cefnogi awgrymiadau'r Cadeirydd i S4C sicrhau elw masnachol drwy ddsbarthu'n rhyngwladol, a chynhyrchu a chyllido prosiectau ar y cyd, yn enwedig cynnwys

digidol. Wrth gwrs, dylai holl weithgarwch masnachol S4C roi ystyriaeth ofalus i'r effaith ar y farchnad ac i gysondeb gweithgareddau o'r fath â'u swyddogaethau.

Mae'r llywodraeth yn disgwyl i S4C weithredu ar unwaith i roi sylw i ganfyddiadau ac argymhellion y Cadeirydd yn y maes hwn. Mae creu refeniw masnachol ystyrion i ategu arian cyhoeddus yn swyddogaeth graidd i ddarllidwr gwasanaethau cyhoeddus modern, ac rydym yn disgwyl i S4C gyflawni.

Argymhelliad 6

Dylid disodli Awdurdod S4C gyda bwrdd unedol newydd sy'n cynnwys cyfarwyddwyr gweithredol a chyfarwyddwyr anweithredol.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn. Rydym yn cytuno â chasgliad y Cadeirydd nad y strwythur dwy haen presennol o Awdurdod S4C a Bwrdd Rheoli Strategol gweithredol ar wahân yw'r strwythur priodol i sbarduno cynnydd a newid. Roeddem yn dra phryderus o weld canfyddiadau'r Cadeirydd bod anghysondeb a dryswch o ran dyletswyddau perthnasol Awdurdod S4C a'r bwrdd rheoli gweithredol.

Fel mae'r Cadeirydd yn dadlau, rhaid i S4C fod yn feiddgar a chymryd risgiau i gyrraedd cynulleidfaoedd newydd, llwyfannau newydd a syniadau newydd. Mae hyn yn galw am weledigaeth ac arweinyddiaeth glir ac nid yw Awdurdod S4C yn gallu cyflawni hyn gyda'i strwythur presennol.

Byddwn yn newid Awdurdod S4C am fwrdd unedol newydd gyda chyfarwyddwyr gweithredol ac anweithredol. Bydd yn gyfrifol am roi cylch gwaith gwasanaeth cyhoeddus S4C ar waith a sicrhau ei fod yn bodloni ei ddyletswyddau rheoleiddiol. Hefyd bydd yn goruchwyllo uwch benodiadau gweithredol, rheolaeth ariannol a chwynion. Rydym yn cytuno mai cyfarwyddwyr anweithredol ddylai fod yn fwyafrif aelodau'r bwrdd, i gynnig her effeithiol i'r prif weithredwr a'r tîm gweithredol. Hefyd rydym yn cytuno y dylai'r cyfarwyddwyr anweithredol hyn fod yn grŵp amrywiol gyda chymysgedd gadarn o sgiliau, profiad a chefnidiroedd amrywiol ac ategol.

Mae strwythur presennol Awdurdod S4C wedi'i ddatgan mewn deddfwriaeth ² a bydd newid y strwythur yn ffurfiol yn gofyn am newid deddfwriaethol mae'n bur debyg, a byddwn yn rhoi hynny ar waith pan fydd amser seneddol yn caniatáu. Fodd bynnag, bydd y llywodraeth yn cytuno ar drefniadau interim gydag S4C i ddatblygu bwrdd unedol cysgodol i sicrhau bod Awdurdod presennol S4C yn gweithredu mor effeithiol â phosib oddi mewn i gyfyngiadau'r fframwaith statudol cyfredol. Rydym yn disgwyl i S4C roi'r bwrdd unedol cysgodol hwn ar waith erbyn mis Medi 2018.

² Adran 56 Deddf Darlledu 1990

Argymhelliad 7

Dylai'r llywodraeth ystyried a yw trefniadau archwilio ariannol presennol S4C yn addas, gan gynnwys a fyddai'n briodol penodi'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol yn archwilydd allanol S4C.

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn a bydd yn rhoi ystyriaeth fanwl i'r achos ar gyfer penodi'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol fel archwilydd allanol S4C. Mae'r llywodraeth yn parchu amcanion a barn olygyddol S4C yn llawn, ond mae S4C yn derbyn arian cyhoeddus sylweddol ac rydym yn cytuno â chasgliad y Cadeirydd y dylid cael mwy o atebolrwydd a chraffu allanol ar a yw S4C yn cyflawni ei amcanion mewn ffordd gost-effeithiol. Rydym yn nodi canfyddiadau'r Cadeirydd bod S4C wedi bod â'r un archwilwyr allanol am fwy na 35 o flynyddoedd a bod risgiau posib o fod yn rhy gyfarwydd yn y broses archwilio, sy'n gallu codi pan fydd archwilydd yn aros gyda sefydliad am amser hir.

Y Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol sy'n arwain y Swyddfa Archwilio Genedlaethol (NAO), a byddai penodi'r Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol fel archwilydd allanol S4C yn gwella tryloywder a goruchwyliaeth seneddol. Sefydlodd y llywodraeth yr NAO fel archwilydd allanol y BBC yn Siarter newydd y BBC - byddai gwneud yr un peth i S4C yn gwneud goruchwyliaeth yr NAO o'r drwydded yn fwy cyson ac yn dod â threfniadau atebolrwydd S4C yn unol â'r BBC. Mae'r llywodraeth yn nodi y dylai penodi'r Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol fel archwilydd allanol S4C hefyd gynnwys rhoi'r pŵer i'r NAO i gynnal astudiaethau gwerth am arian o weithgareddau S4C.

Bydd y llywodraeth yn cyflawni gwaith pellach mewn ymgynghoriad â'r Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol i ystyried teilyngdod penodi'r Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol i'r rôl hon, gan gynnwys archwilio cwmplas unrhyw rôl posibl. Bydd rhoi'r argymhelliad hwn ar waith o bosib yn gofyn am newid deddfwriaethol, a byddai'r llywodraeth yn edrych ar yr opsiynau sydd ar gael i'w bwrw ymlaen pan fydd amser seneddol yn caniatáu. Yn y cyfamser, byddwn yn gweithio gydag S4C i ystyried a oes modd rhoi unrhyw drefniadau anffurfiol ar waith i sicrhau gwell atebolrwydd ariannol.

O ran trefniadau llywodraethiant ac atebolrwydd ehangach, mae'r llywodraeth yn nodi casgliad y Cadeirydd bod y trefniadau rheoleiddiol presennol ar gyfer S4C drwedd a thro yn effeithiol. Fodd bynnag, roeddem yn bryderus nad yw'r trefniadau hyn, o angenrheidrwydd, yn glir i randdeiliaid, oherwydd yn ôl pob tebyg nid oedd llawer ohonynt yn ymwybodol bod gan Ofcom gyfrifoldebau rheoleiddio dros S4C eisoes, ochr yn ochr â'r rhai sydd gan Awdurdod S4C. Mae tryloywder yn allweddol ac mae'r llywodraeth yn croesawu awgrym y Cadeirydd bod S4C yn gweithio gydag Ofcom i ystyried sut gallent wneud mwy i roi gwybod i randdeiliaid am natur eu cyfrifoldebau rheoleiddio unigol. Rydym yn edrych ymlaen at dderbyn diweddariad gan S4C ac Ofcom ar sut byddant yn gwneud hyn.

Meysydd y tu hwnt i gwmpas yr adolygiad annibynnol

Datganoli

Mae'r Cadeirydd yn nodi bod lleiafrif bychan o gyfranwyr yr adolygiad wedi awgrymu y dylid datganoli'r cyfrifoldeb am S4C i Lywodraeth Cymru. Mae'r llywodraeth yn glir bod darlledu yn fater a gedwir yn ôl ac y bydd yn parhau felly, yn cael ei reoleiddio gan lywodraeth y DU. Mae darlledwyr yn gwneud cyfraniad enfawr at dirwedd economaidd a diwylliannol y DU ac mae'n briodol bod llywodraeth y DU yn parhau i fod yn gyfrifol am y sector. Mae'r llywodraeth yn cytuno ag asesiad y Cadeirydd sy'n dweud bod galw am ddatganoli'r cyfrifoldeb am S4C yn tynnu sylw oddi wrth y blaenoriaethau strategol y dylai S4C fod yn canolbwyntio arnynt.

Lefel arian cyhoeddus S4C

Mae lefel yr arian cyhoeddus i S4C y tu hwnt i gwmpas yr adolygiad annibynnol hwn ac nid yw'n faes sy'n cael ei ystyried gan y Cadeirydd. Yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer yr Adran dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon sydd i benderfynu a yw cyllid S4C yn ddigonol i gyflawni ei gylch gwaith. I sicrhau sefydlogrwydd i S4C, ymrwymodd y llywodraeth i rewi arian Trysorlys S4C ar y lefel bresennol nes cwblhau'r adolygiad.

Rydym yn cytuno â chasgliad y Cadeirydd nad oes raid cael arian cyhoeddus ychwanegol i ddiweddarau cylch gwaith gwasanaeth cyhoeddus S4C. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y bydd rhaid i S4C ail neilltuo adnoddau presennol o bosib, i gwblhau diwygiadau eraill, fel datblygu hyb mewnol i gynhyrchu cynnwys digidol.

Fel gydag arian y Trysorlys, mae cyllid S4C gan y llywodraeth yn cael ei adolygu'n rheolaidd. Fel rhan o'r broses adolygu flynyddol, ystyriodd y llywodraeth sefyllfa gyllido bresennol S4C ac mae wedi penderfynu cynnal arian y Trysorlys i S4C ar y lefel bresennol am weddill cyfnod yr Adolygiad Gwariant. Mae hyn yn golygu y bydd cymorth grant yr Adran dros Faterion Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon i S4C yn £6.762 miliwn y flwyddyn ar gyfer 2018/19 a 2019/20. Fel gyda holl gyllid arall y llywodraeth, penderfynir ar gymorth grant S4C ar gyfer 2020/21 a 2021/22 yn yr Adolygiad o Wariant nesaf. Ar ôl 2022, bydd holl arian cyhoeddus S4C yn dod o ffi'r drwydded, yn unol ag argymhelliad 4.

Rydym yn disgwyl i'r cyllid ychwanegol hwn gael ei neilltuo i fwrw ymlaen â'r diwygiadau yn yr adolygiad hwn. Mae'r llywodraeth yn credu y bydd y dull hwn o weithredu'n rhoi i S4C y sefydlogrwydd a'r sicrwydd ariannol y mae eu hangen ar gyfer y 2 flynedd nesaf, i gyflawni'r diwygiadau angenrheidiol hyn.

